

HUSLAB	PALVELUTUOTANTO, TYÖOHJE
	Sivu 1(2)
	Versio: 20.5.2010
PREANALYTIikka	Laatija: Paula Pohja-Nylander 20.5.10
Verinäytteenotto	Tarkastaja: Hannele Kangas 24.5.10
Laktoosikokeen suorittaminen	Hyväksyjä: Tiina Mäki 25.5.2010
	Katselmoitu: -

Laktoosikokeen suorittaminen

Tutkimuspyyntö

2197 Pt-Lakt-R1 Pt-Laktoosikoe

Potilaan esivalmistelu

Ennen laktoosikoetta potilas on ravinnotta 12 tuntia edellisestä illasta lähtien. Paaston aikana saa juoda lasillisen vettä, mutta ei kokeen aikana. Tupakointi on kielletty.

Välineet

50 g laktoosia jauheena, HUS- Apteekki, tuotenumero 224139.
Verinäytteenottoputket: Sitraattifluoridiputket, Venoject, 5/2 ml
Li-hepariinigeeliputket, Microtainer

Laktoosiliuoksen valmistaminen

Laktoosikoetta edeltävänä päivänä valmistetaan 20 % laktoosiliuos kaatamalla pussin sisältö 50 g laktoosia mittalasiin ja lisäämällä kiehuva vettä 250 ml:n merkkiviivaan saakka. Liuosta sekoitetaan, kunnes laktoosijauhe on liennut. Liuos säilytetään peitettynä jääkaapissa. Valmis laktoosiliuos säilyy 1 vrk huoneenlämmössä ja 3 vrk jääkaapissa.

Rasituskokeen glukoosinäytteet

Aikuisilta glukoosinäytteet otetaan laskimoverinäytteinä sitraattifluoridiputkeen. *Lapsilla* laktoosirasituksen näytteet voidaan ottaa joko laskimosta tai ihopistoksena sormenpästä. Laskimoverinäytteen ottamisessa on suositeltavaa käyttää laskimokanyyliä. Ihopistosnäytteet otetaan Li-hepariinigeeliputkeen. Näytteenoton jälkeen Li-hepariiniputket säilytetään kylmässä ja sentrifugoidaan viimeistään 2 tunnin kuluessa. HUOM! Jos näytteet otetaan ihopistosnäytteinä, merkitään tuloksen yhteyteen kommentti IHO = ihopistosnäyte. Näytteenottotapa pidetään samana koko rasituksen ajan.

Laktoosikokeen suoritus aikuisilla

1. Potilaasta otetaan glukoosinäyte sitraattifluoridiputkeen (0-näyte).
2. Potilas juo 250 ml 20 % laktoosiliuosta. Liuos tulee nauttia alle 5 minuutissa. Juonnin lopettamisaika merkitään muistiin.
3. Glukoosinäytteet otetaan 20 ja 40 min kuluttua laktoosin nauttimisesta.

Laktoosikokeen suoritus lapsilla (paino alle 50 kg)

1. Lapselta otetaan glukoosinäyte (0-näyte).
2. Lapselle annetaan suun kautta 20 % laktoosiliuosta 5 ml painokiloa kohti, kuitenkin enintään 250 ml (ohjetaulukko *Laktoosikoe: Annettavan laktoosiliuoksen määrä lapsilla* Preanalytiikan käsikirjan materiaalipankissa). Liuos tulee nauttia alle 5 minuutissa. Juonnin lopettamisaika merkitään muistiin.

Annettavan liuosmäärän laskeminen:

20 % laktoosiliuoksen määrä (ml) = lapsen paino (kg) * 5 ml.

Esim. jos lapsen paino on 20 kg, liuoksen määrä on 20 kg * 5 ml = 100 ml.

3. Glukoosinäytteet otetaan 20 ja 40 min kuluttua (LKL:ssä myös 60 min) laktoosin nauttimisesta.

Huomioitavaa

- Kokeen aikana tarkkaillaan potilaan mahdollisia suolisto-oireita (vatsakivut, ripuli, ilmavai- vat), joiden ilmaantumisesta kerrotaan tilaavalle yksikölle.
- Jos liuoksen juonti ei onnistu 5 minuutissa, koe keskeytetään ja lausunnoksi annetaan vakio- lausunto PIJU (= Liuoksen juonti kestänyt yli 5 min, tutkimus keskeytetty).
- Jos potilas oksentaa laktoosiliuoksen, koe keskeytetään ja annetaan lausunnoksi vakiolausun- to PAVO (= Pahoinvoinnin vuoksi tutkimus keskeytetty).